

Responsabilitatea actorului

...O faptă de creație este, mai întâi, o faptă și, ca atare, nu este deloc nepotrivit să-i aplicăm criteriile cu care prețuim toate acțiunile omenești. Unui profesionist în orice ramură a muncii, chiar simplului particular în relațiile lui practice de viață, îi cerem onestitate, respectul de sine și de alții. Putem să exceptăm de la această exigență generală pe artistul creator? (...) Răspunderile artei nu sînt deloc mai mici ca acele ale oricărei acțiuni omenești. Dar acele ale artei actoricești? Acestea mi se par deosebit de mari.

Întinderea și gradul responsabilității actorului rezultă din însuși felul artei sale. Un pictor sau un poet lucrează prin intermediul operei lui. (...) Actorul lucrează și el prin opera lui; dar această operă este actorul însuși, în momentul cînd joacă. (...) Din primul moment al apariției pe scenă și de la primele replici, spectatorul recunoaște treapta omenească ocupată de deținătorul unui rol și dacă acesta este o ființă înaltă sau josnică, plină de distincție sau vulgară. Indiferent de caracterul pe care îl întrupează și de situațiile indicate de textul dramatic, jocul actorului prezintă o caracteristică umană, asupra căreia nimeni nu se înșeală. (...)

Actorii sînt, în primul rînd, maeștrii de limbă ai publicului lor. Nicăieri, în nici un alt punct al vieții sociale, limba națională nu răsună cu puritatea, forța și farmecul pe care o dobîndește, pe scenă, în rostirea bunilor actori. (...) Modul în care vor vorbi oamenii culți ai unei epoci atîrnă într-o măsură foarte importantă de graiul auzit pe scenele teatrelor. (...)

Actorul nu joacă singur pe scenă. (...) Teatrul este o imagine și un simbol al societății, un microcosmos social. (...) Cînd un actor, prin excesul individualității cabotine, sparge armonia convergentă a spectacolului, societatea primește un rău exemplu. În jocul unui actor însuflețit de o conștiință, societatea primește unul din exemplele de care are mai multă nevoie. (...)

(Tudor Vianu, „Responsabilitatea actorului”, „Teatrul” nr. 2/1956, p. 3)

Teatralizarea picturii de teatru

Cerința privind „teatralizarea” spectacolului de teatru — în întregime, sau a uneia din artele componente lui — a fost provocată, de cele mai multe ori, de-a lungul vremii, de o abatere de la forma de expresie proprie artei teatrale. (...) Actele componente ale sintezei spectacolului trebuie să se proporționeze cu modestie și respect unul față de celălalt, trebuie să țină seama de întreg; acesta realizează scenic acțiunea în desfășurarea ei dramatică și mijlocește pătrunderea ideii principale pînă în cunoștința spectatorului. (...)

La începutul strădaniilor noastre spre căile realiste, criticii... au considerat pur și simplu formalist orice decor ce nu era în trei pereți bine închiși și cu plafon. (...) În adevăr, naturalismul a apărut la noi ca o falsă, nepoetică și stingistă interpretare a realismului. (...) O altă consecință a naturalismului a fost aceea că, în dorința de a realiza adevărul vieții pe scenă, s-a neglijat limbajul propriu artei scenografice și s-a recurs la alte arte (...). Dar scopul decorului nu este acela de a fi o perfecțiune plastică, armonică, arhitecturală sau decorativă. (...) El trebuie să îndeplinească o funcție dramatică, să participe la acțiune. (...)

Teatralizarea nu de dragul teatralizării, nu pentru a stîrni artificial interesul, sau pentru a face neapărat altfel decît în realitatea imediată, ci pentru o realitate transmisă cu imagini specifice artei scenei. (...)

Recomandarea „teatralizării decorului” nu trebuie privită dogmatic. Faptul că protestez împotriva decorului închis, cu plafon, a decorului arhitectural, nu trebuie să-l excludă. El își are rostul său în teatru, acolo unde este necesar. (...)

(Liviu Ciulei, „Teatralizarea picturii de teatru”, „Teatrul” nr. 2/1956, p. 52)